

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive study) เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยง และการป้องกันตนเองจากการเกิดโรคเลปโตสไปโรซิส และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมต่างๆ กับผู้ป่วยสงสัย (Suspected case) ของโรคเลปโตสไปโรซิส ของชาวเขาเผ่าปกากะญอ ในอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ ชาวเขาเผ่าปกากะญอ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 13 หมู่บ้าน จำนวน 6,452 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ผู้เข้าร่วมการศึกษา ที่คัดเลือกมา มีคุณสมบัติ ดังนี้

- มีอายุ ระหว่าง 15 - 60 ปี
- มีความเข้าใจ และสื่อสารภาษาไทยได้
- กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 362 คน จากการใช้ตาราง Krejcie & Morgan

(ยูทอร์ ไกยวรรณ, 2545 : 104)

การเลือกตัวอย่าง ผู้เข้าร่วมการศึกษา

1. สุ่มเลือกหมู่บ้าน ที่จะดำเนินการศึกษา โดยวิธีการจับสลากมาจำนวน 6 หมู่บ้าน เพื่อเป็นตัวแทนในการศึกษา เนื่องจากลักษณะของประชากรที่จะศึกษามีลักษณะคล้ายคลึงกัน ทั้งเชื้อชาติ ศาสนาขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และลักษณะทางภูมิประเทศของพื้นที่

โดยสุ่มจากข้อมูลรายชื่อหมู่บ้านทั้งหมดในพื้นที่ทั้ง 13 หมู่บ้าน และจัดทำฉลาก รายชื่อหมู่บ้าน ทั้ง 13 หมู่ เพื่อเตรียมไว้สำหรับจับฉลาก และทำการจับฉลากหมู่บ้านมา 6 หมู่บ้าน

2. สุ่มเลือกหลังคาเรือน ที่จะดำเนินการศึกษา ตามสัดส่วนจำนวนหลังคาเรือนของแต่ละหมู่บ้าน รวม 362 หลังคาเรือน โดยการใช้ตารางเลขสุ่ม ซึ่งจะต้องเตรียมข้อมูลรายชื่อหมู่บ้าน และหลังคาเรือนทั้งหมดในหมู่บ้านที่จะดำเนินการศึกษา จากรายละเอียดเลขที่บ้าน ของแต่ละหมู่บ้าน การสุ่มเลือกเลขที่บ้านที่จะใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มจากตารางเลขสุ่ม โดยดูเลขที่บ้าน ตามตารางเลขสุ่มจนครบตามจำนวนตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน ทำเช่นเดียวกันให้ครบ 6 หมู่บ้าน โดยมีจำนวนตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนหลังคาเรือนและจำนวนตัวอย่างที่ทำการศึกษา

หมู่บ้าน	จำนวนหลังคาเรือน	ร้อยละ	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
1 บ้านห้วยอีค่าง	92	14.02	49	13.53
2 บ้านทุ่งหลวง	108	16.54	65	17.96
8 บ้านห้วยข้าวลิบ	172	26.34	81	22.38
10 บ้านห้วยตอง	97	14.85	60	16.57
17 บ้านปากกล้วย	73	11.12	40	11.05
18 บ้านห้วยเย็น	111	17.13	67	18.51
รวม	653	100	362	100

3. สัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมการศึกษา หลังคาเรือนละ 1 คน โดยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่ตั้งไว้ ถ้าใน 1 หลังคาเรือนที่สุ่มมาได้ มีกลุ่มตัวอย่างที่เข้าคุณสมบัติตามที่กำหนดมากกว่า 1 คน ให้เลือกสัมภาษณ์เพียง 1 คนเท่านั้น โดยความสมัครใจ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงและการป้องกันตนเองจากการเกิดโรค เลปโตสไปโรซีส ของชาวเขาเผ่าปกากะญอ ในพื้นที่ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัด

เชียงใหม่ เป็นการศึกษาในกลุ่มประชากรที่มีอายุระหว่าง 15 – 59 ปี เนื่องจากเป็นกลุ่มประชากรที่กำลังอยู่ในวัยทำงาน กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจและสื่อสารภาษาไทยได้ และมีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างมา 6 หมู่บ้าน จาก 13 หมู่บ้าน หลังจากนั้น ทำการสุ่มเลือกเลขที่บ้านที่จะใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มจากตารางเลขสุ่ม โดยดูเลขที่บ้านตามตารางเลขสุ่มจนครบตามจำนวนตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน ทำเช่นเดียวกันให้ครบ 6 หมู่บ้าน สัมภาษณ์หลังคาเรือนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 362 คน เนื่องจากลักษณะพื้นที่ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ศาสนาและวิถีการดำเนินชีวิตคล้ายกัน โดยทำการศึกษาระหว่างเดือนตุลาคม 2548 - เดือนพฤษภาคม 2549

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ คือ การใช้แบบสัมภาษณ์ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งหัวข้อสัมภาษณ์ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นการสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 เป็นการสัมภาษณ์พฤติกรรมเสี่ยงและการป้องกันตนเองจากการเป็นโรค เลปโตสไปโรซีส

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการจัดทำแบบสัมภาษณ์ในครั้งนี้ ได้ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1. อาจารย์จากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 1 ท่าน
2. อาจารย์จากคณะสัตวแพทยศาสตร์ จำนวน 1 ท่าน
3. ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสาธารณสุขจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 ท่าน

และนำมาหาค่า CVI. ของเครื่องมือ จากข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ซึ่งค่า CVI. ต้องมีค่ามากกว่า 0.7 จึงจะถือว่ามีความตรง และสามารถนำไปใช้ได้ หลังจากนั้นจึงมีการทดสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ โดยการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่เราต้องการศึกษา และไม่อยู่ในพื้นที่ที่เรากำลังจะศึกษา และนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบราซ (Cronbach alpha coefficient) (ยุทธ ไกยวรรณ,

2545 : 121) เนื่องจากเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัด ที่ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) เพื่อหาค่า α ดังนี้

ถ้าค่า α อยู่ระหว่าง 0.7 – 1.00 ถือว่าแบบทดสอบมีความเชื่อมั่นสูง

ถ้าค่า α อยู่ระหว่าง 0.3 – 0.7 ถือว่าแบบทดสอบมีความเชื่อมั่นปานกลาง

ถ้าค่า α มีค่าต่ำกว่า 0.3 ถือว่าแบบทดสอบมีความเชื่อมั่นต่ำ

โดยหาได้จากสูตร
$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ α = ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

K = จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S_i^2 = ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

หลังจากนั้น ได้มีการทดลองใช้เครื่องมือ โดยการนำไปสัมภาษณ์กับกลุ่มประชากรในพื้นที่ ที่ไม่อยู่ในพื้นที่หมู่บ้าน ที่จะดำเนินการศึกษา โดยดำเนินการสุ่มสัมภาษณ์ประชาชนที่อาศัยอยู่บ้านหนองเต่า หมู่ที่ 4 ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน เนื่องจากกลุ่มที่ถูกคัดเลือกมาเพื่อทดสอบแบบสัมภาษณ์นั้น มีลักษณะใกล้เคียงกันกับกลุ่มประชากรที่จะดำเนินการศึกษา

การรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อประสานงานกับสำนักงานสาธารณสุขอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ในการใช้พื้นที่ในการทำวิจัย
2. ติดต่อประสานงานกับสถานีอนามัยในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือในการประสานงานกับผู้นำชุมชน และกลุ่มเป้าหมายที่จะศึกษา
3. จัดประชุมเจ้าหน้าที่ประจำสถานีอนามัยในพื้นที่ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ และชี้แจงรายละเอียดในแบบสัมภาษณ์ และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ดำเนินเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเวลาหลังเลิกงาน หรือช่วงเย็น เพราะเป็นช่วงที่กลุ่มเป้าหมายจะอยู่ที่บ้าน
5. ในกรณีที่ไม่มีพบกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้ จะมาเก็บข้อมูลในวันต่อไป แต่ถ้าไม่สามารถพบกลุ่มตัวอย่างคนนั้นได้ ให้เลือกกลุ่มตัวอย่างคนต่อไปตามตารางเลขสุ่ม

6. ออกติดตามประเมินความก้าวหน้าในการเก็บรวบรวมข้อมูล และร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเก็บรวบรวมข้อมูล

7. รวบรวมแบบสัมภาษณ์ที่ได้ และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติ ซึ่งแบ่งเป็นหมวดและข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล เช่น อายุ รายได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระยะเวลาในการทำงานในสวน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสัดส่วน (Percent)

2. ข้อมูลด้านพฤติกรรมเสี่ยง และข้อมูลด้านพฤติกรรมกำกวมการป้องกันตนเอง จะมีการกำหนดการให้คะแนนดังนี้

สำหรับคำถามที่เป็นด้านบวก จะมีการแบ่งเกณฑ์คะแนนให้ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	=	3	คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	=	2	คะแนน
ไม่ปฏิบัติ	=	1	คะแนน

สำหรับการแปลผลคะแนน จะแบ่งคะแนนเป็น 3 ระดับ โดยคิดจากคะแนนที่ได้เทียบเป็นร้อยละของคะแนนเต็ม คือ

ระดับต่ำ	ได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ	0 – 33.3
ระดับกลาง	ได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ	33.4 – 66.6
ระดับสูง	ได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ	66.7 – 100

สำหรับคำถามที่เป็นด้านลบ จะมีการแบ่งเกณฑ์คะแนนให้ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	=	1	คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	=	2	คะแนน
ไม่ปฏิบัติ	=	3	คะแนน

สำหรับการแปลผลคะแนน จะแบ่งคะแนนเป็น 3 ระดับ โดยคิดจากคะแนนที่ได้เทียบเป็นร้อยละของคะแนนเต็ม คือ

ระดับต่ำ	ได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ	0 – 33.3
ระดับกลาง	ได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ	33.4 – 66.6
ระดับสูง	ได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ	66.7 – 100

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ความถี่ และฐานนิยม และหา ระดับนัยสำคัญ ของความสัมพันธ์ ระหว่างพฤติกรรมต่าง ๆ กับการติดเชื้อเลปโตสไปโรซิส (ผู้ป่วย สงสัยของโรคเลปโตสไปโรซิส) โดยใช้การทดสอบไค-สแควร์ (χ^2) และทดสอบแนวโน้ม การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของผู้ป่วยสงสัยระหว่างระดับต่าง ๆ ของปัจจัยเสี่ยงโดยใช้ χ^2 test for trend

3. ทำการหาระดับนัยสำคัญของปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยป้องกัน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ ความถดถอยแบบโลจิสติก (Logistic Regression)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved